

Mjölby kommun
mjolbykommun@mjolby.se

Rektorn vid Lagmansskolan Beta
joachim.stigenhed@mjolby.se

Beslut för grundskola

---

efter tillsyn i Lagmansskolan Beta
i Mjölby kommun

Tillsyn i Lagmansskolan Beta

Skolinspektionen genomför tillsyn i Mjölby kommun under 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Lagmansskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 7 och 10 april 2014.

Fakta om skolenheten

Lagmansskolan är belägen i centrala Mjölby och består av två skolenheter, Alfa och Beta. Detta beslut avser Lagmansskolans skolenhet Beta.

På Beta går cirka 490 elever fördelade på grundskolans årskurser 4–9. Det finns tre klasser i varje årskurs, undantaget årskurs 7 som har fyra klasser. Skolenheten som leds av en rektor är organiserad i tre arbetslag: årskurserna 4–5, årskurserna 6–7 och årskurserna 8–9.

Enligt Lagmansskolans egen resultatsammanställning för vårterminen 2013 har samtliga elever i årskurs 6 fått minst betyget E i tre ämnen; teknik, kemi och biologi. I övriga ämnen varierar andelen elever med godkänt betyg. I vissa ämnen är det enstaka elever som inte fått minst betyget E medan det i andra är en betydande andel av eleverna som inte fått minst betyget E. Lägst resultat har ämnet matematik, där bedömde skolan att 89 procent av eleverna i årskurs 6 nådde kunskapskraven för minst betyget E vid slutet av vårterminen 2013.

Av nationell statistik framgår att Lagmansskolans kunskapsresultat för årskurs 9 har varierat under den senaste femårsperioden, 2009–2013. Resultatet i form av andelen elever som har nått målen i alla ämnen d.v.s. fått godkänt betyg (A-E från vårterminen 2013, G/VG/MVG tidigare år) har ökat från 76,3 procent år 2009 till 82,7 procent år 2013 medan det genomsnittliga meritvärdet har minskat från 213,7 år 2009 till 207,1 år 2013. År 2013, är det genomsnittliga meritvärdet på Lagmansskolan lägre än motsvarande värde för riket (213,1) medan andelen elever med godkänt betyg i alla ämnen är högre på Lagmansskolan än i riket (77,0 procent). Av den nationella statistiken för år 2013 framgår också att 89,3 procent av eleverna på Lagmansskolan var behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram vilket är knappt två procentenheter högre än i riket.

Helhetsbedömning

På Lagmansskolans skolenhet Beta bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling. Kvalitetsarbetet utgår från kunskapsresultaten. Personalen utvärderar, analyserar och vidtar åtgärder för att utveckla verksamheten, exempelvis arbetar lärarna med att ta fram pedagogiska planeringar i alla ämnen och på skolenheten finns upparbetade rutiner för att öka likvärdigheten inom bedömning och betygssättning.

Tillsynen visar emellertid att skolenheten behöver vidta ytterligare åtgärder för att öka sina kunskapsresultat. För att samtliga elever ska nå minst kunskapskraven för betyget E är det viktigt att skolenheten bland annat utreder om det finns elever som behöver

särskilt stöd i form av studiehandledning på modersmål och ger alla elever det särskilda stöd de behöver och har rätt till.

För att öka kunskapsresultaten behöver också lärarnas information om elevernas kunskapsutveckling förbättras. Skolenheten genomför utvecklingssamtal varje termin men trots detta får inte samtliga elever kontinuerligt veta av sina lärare hur de ligger till i förhållande till de nationella kunskapskraven och vad de behöver utveckla för att komma längre i sin kunskapsutveckling. Skolenhetens modell för de äldre elevernas utvecklingssamtal som utgår från elevens utvärdering av sin kunskapsutveckling medför att elever och deras vårdnadshavare riskerar att inte få den återkoppling från undervisande lärare som författningarna avser. Därtill beskriver inte alltid omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna för elever i årskurserna 4-5, elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i samtliga ämnen som eleven får undervisning i.

Lagmansskolan Beta behöver också vidta åtgärder så att eleverna får reella möjligheter att utifrån ålder och mognad ha inflytande över planeringen och genomförandet av undervisningen, oberoende av ämne eller vilken lärare som bedriver undervisningen. Vid tiden för tillsynsbesöket saknas samsyn och gemensamma insatser på skolenheten vilket leder till att elevernas möjlighet till reellt inflytande beror på vilken lärare eleven har. Rektorn måste också säkerställa att alla elever ges möjlighet att ha inflytande över sin utbildning, till exempel genom regelbundna klassråd.

Vid tillsynen har inte framkommit annat än att Lagmansskolan är en trygg miljö för eleverna. I skolenhet Beta genomförs flera insatser för att motverka kränkande behandling elever emellan och personalen arbetar för att så tidigt som möjligt fånga upp och avstyra tendenser till otrygghet eller kränkningar.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Mjölby kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 29 augusti 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Samordna undervisningen i olika ämnesområden så att eleverna uppfattar större kunskapsområden som en helhet.

Motivering

Av läroplanen framgår att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har enligt läroplanen bland annat ansvar för att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden

som en helhet. Rektorn ansvarar också för att skolan i undervisningen i olika ämnen integrerar ämnesövergripande kunskapsområden. Enligt läroplanen ska läraren samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen, och organisera och genomföra arbetet så att eleven får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang, samt får möjlighet att arbeta ämnesövergripande.

Tillsynen visar att undervisningen på Lagmansskolan Beta företrädesvis bedrivs ämnesvis. Exempelvis sker undervisningen i de naturorienterande ämnena (NO) respektive de samhällsorienterande ämnena (SO) i perioder om ett antal veckor med undervisning i ett NO-ämne respektive SO-ämne i taget. Av intervjuerna framgår att ämnesövergripande samverkan t.ex. temaarbeten sker i liten omfattning på Lagmansskolan Beta. Detta framgår också av resultatet på den enkät som personalen besvarat inför Skolinspektionens tillsyn. Det förekommer emellertid att enstaka lärare samverkar över ämnesgränserna. Exempelvis har lärarna i bild och svenska samarbetat kring en arbetsuppgift i bild, genom att den bild eleven framställt bedömdes i ämnet bild medan elevens text som beskrev arbetsprocessen bedömdes i ämnet svenska.

Av intervjuerna framgår att lärarna önskar en större samordning av undervisningen och att lärarna vill arbeta mer tillsammans i ämnesöverskridande teman men schemaläggningen uppfattas som ett hinder för detta. Vidare framkommer att lärarkollegor som undervisar i olika ämnen kan undervisa samma elever i mycket närliggande arbetsområden utan att känna till varandras undervisning. Till exempel arbetar eleverna med ett arbetsområde kopplat till kost och kosthållning i både biologi och hem- och konsumentkunskap utan att detta har samordnats.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i samordningen av undervisningen på Lagmansskolan Beta. Skolenheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannens föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

Lgr 11, 2.2 Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Ge alla elever möjlighet till inflytande över utbildningen och se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen och läroplanen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Den närmare utformningen av infly-

tandet ska anges i samband med planeringen av verksamheten, som en del av skolenhetens systematiska kvalitetsarbete.

Lagmansskolan Beta har två olika elevråd, ett för årskurserna 4–6 och ett för årskurserna 7–9. Emellertid visar tillsynen att elevernas möjlighet till inflytande över utbildningen är liten och att rektorn inte har säkerställt att det utöver elevråd genomförs regelbundna klassråd. Varje klass är uppdelad i två grupper med varsin handledare. På elevernas schema finns varje vecka en så kallad handledartid. Tiden används dels för möten i handledargruppen, dels för enskilda samtal mellan handledare och elev. Enligt rektorn kan vissa handledartider användas gemensamt av klassens båda handledare för att exempelvis ha klassråd. Av intervjuer framgår dock att klassråd förekommer mycket sällan och att grupptiden företrädesvis används till att handledaren informerar sin elevgrupp om kommande prov och om skolaktuella händelser såsom studiebesök och friluftsdagar. Det finns ingen dagordning för mötet och eleverna tar sällan initiativ till att lyfta frågor. Vanligen bjuder heller inte handledaren in eleverna till att under handledartiden framföra synpunkter och diskutera frågor som rör förändringar i skolenhetens utbildning. Eleverna uppfattar att de slutat att ha klassråd på handledartiden.

Vidare visar tillsynen att elevernas möjlighet till inflytande över undervisningen är beroende av vilken lärare eleven har. Graden av inflytande varierar liksom hur inflytandet sker. Av intervjuer framgår att vissa lärare låter eleverna vara med då ett arbetsområde planeras exempelvis kan eleverna få välja arbetssätt, redovisningsform och område för fördjupningsuppgift. Det finns också lärare som efter varje arbetsområde har som rutin att utvärdera genomförd undervisning. Emellertid finns det också lärare som varken låter eleverna vara delaktiga när undervisningen planeras eller genomförs, till exempel avseende innehåll, arbetssätt och arbetsform.

Av intervjuerna framgår att vissa lärare och ämneslag diskuterar elevinflytande och arbetar för att stärka elevernas inflytande medan andra inte gör det. Enligt rektorn är de pedagogiska planeringar som skolenhetens lärare ska utarbeta i samtliga ämnen under läsåret ett verktyg för elevinflytande, men i detta arbete har lärarna kommit olika långt. Av intervjuer framgår också att rektorn inte fört gemensamma diskussioner med personalen om hur elevinflytandet på skolenheten ska utformas och hur skolenheten ska arbeta för att elevernas inflytande ska öka med stigande ålder och mognad. Skolenheten har heller ingen planering för hur eleverna ska ges inflytande över undervisningen, exempelvis hur elevernas intressen och erfarenheter ska fångas upp och hur elevernas synpunkter på undervisningens genomförande ska synliggöras.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolenhetens arbete med elevinflytande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen. Skolinspektionen vill i sammanhanget påpeka att Skolinspektionen i ett tidigare beslut efter regelbunden tillsyn i Lagmansskolan (dnr 43-2009:1652) den 23 oktober 2009, har begärt att åtgärder skulle vidtas för att öka elevernas inflytande. Trots detta har Skolinspektionen återigen konstaterat brister i arbetet med elevinflytande.

Författning

4 kap. 9 och 14 §§ skollagen

Lgr 11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Särskilt stöd

Bedömning

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Samråda med elevhälsan då elevers behov av särskilt stöd utreds.
- Utredda elevers behov av studiehundledning på modersmål.
- Ge studiehundledning på modersmål till elever som har behov av sådant stöd.

Motivering

Skolan ska ge alla barn och elever möjlighet att nå utbildningens mål. En del i detta arbete är att skolan ska ge det särskilda stöd en elev behöver. Av skollagen framgår att om det framkommer att en elev befars att inte nå de mål eller kunskapskrav som minst ska uppnås ska det anmälas till rektor. Rektor ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Av skollagen framgår också att för en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Enligt skolförordningen ska en elev få studiehundledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Tillsynen visar att Lagmansskolan Beta har tydliga rutiner för hur personal ska agera när de befars att en elev inte kommer att nå de mål eller kunskapskrav som minst ska uppnås. Personalens arbete med att ge stöd till elever som riskerar att inte nå förväntade kunskapskrav i ett ämne inleds med att undervisande lärare informerar handledaren och diskuterar elevens svårigheter med övriga lärare i arbetslaget. Vid arbetslagsmötet deltar också den speciallärare/specialpedagog som är knuten till arbetslaget. Efter arbetslagsmötet påbörjas en utredning av elevens svårigheter. Detta sker genom att handledaren tillsammans med undervisande lärare genomför en kartläggning enligt Mjölby kommuns blankett "Utredning av elevers behov av särskilt stöd". Eleven och elevens vårdnadshavare deltar i utredningsarbetet och eventuellt kan ytterligare personal medverka t.ex. speciallärare/specialpedagog. Därefter lämnas blanketten till rektor för beslut och om rektor beslutar att eleven ska ges särskilt stöd ansvarar handledaren för att ett åtgärdsprogram utarbetas.

I de fall elevens svårigheter bedöms vara av pedagogisk art sker inte samråd med elevhälsans samlade kompetens under utredningsarbetet. Detta sker dock i de fall eleven bedöms ha andra svårigheter i sin skolsituation till exempel stor frånvaro eller sociala svårigheter. I dessa fall sker samråd med elevhälsans samtliga kompetenser innan åtgärdsprogram utarbetas. Även studie- och yrkesvägledaren kan vid behov konsulteras.

Vidare framgår av intervjuer med rektor och lärare att det finns elever på skolenhet Beta som har annat modersmål än svenska. Enligt rektor kan flera av dessa elever ha behov av särskilt stöd i form av studiehundledning på sitt modersmål, dock har elevernas behov av detta särskilda stöd inte utretts. Detta beror enligt rektor på att Mjölby

kommun har begränsad tillgång till personal med sådan kompetens att studiehandledning på modersmål kan ges i önskad omfattning och med tillräckligt god kvalitet.

Enligt Skolinspektionen får inte en huvudman eller en rektor utarbeta rutiner som motverkar elevhälsans uppdrag att vara delaktig i utredningen av särskilt stöd. Elevhälsan ska vara en resurs i samband med utredning av elevers behov av särskilt stöd och det måste alltid göras en individuell bedömning om det är uppenbart obehövt att samråda med elevhälsan. Elevhälsans kompetenser måste således finnas tillgängliga i inledningsskedet av utredningen av elevens behov av särskilt stöd.

Sammantaget konstaterar Skolinspektionen att skolenhetens rutiner leder till att det vid utredningar om elevers behov av särskilt stöd inte sker samråd med elevhälsan på det sätt som lagstiftningen avser. Därtill utreds inte elevers behov av studiehandledning på modersmål. Detta medför att elever riskerar att inte få särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som de behöver och har rätt till.

Skolinspektionen bedömer med utgångspunkt från ovanstående att det finns brister i skolenhetens arbete kring särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 8 och 10 §§ skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Ge skriftliga bedömningar som beskriver elevens kunskapsutveckling, i de fall betyget F sätts i ett avslutat ämne.
- Grunda informationen vid utvecklingssamtalet på lärarnas utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och kunskapskraven.
- Ge omdömen, i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna, som avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.

Motivering

Skriftlig bedömning

Av skollagen framgår att rektorn är ansvarig för att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Enligt skollagen ska, i de fall där ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne, en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet ges. Av bedömningen får också de stödåtgärder som har vidtagits framgå.

Lärarna på Lagmansskolan Beta utarbetar så kallade betygsbilagor i de fall ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne. Emellertid beskriver inte dessa betygsbilagor elevens kunskapsutveckling i förhållande till läroplanens kunskapskrav, utan istället anges vad eleven inte kan och vad eleven inte gjort.

Skolinspektionen bedömer att Lagmansskolan Beta inte ger skriftliga bedömningar på det sätt som skollagen avser. Skolenheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannens föreläggs att åtgärda bristen.

Information vid utvecklingssamtal och skriftliga individuella utvecklingsplaner

Av skollagen framgår att minst en gång per termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen. Av skollagen framgår också att i årskurs 1–5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

I november 2013 ändrades bestämmelserna om den skriftliga individuella utvecklingsplanen i skollagen. Förändringen innebär att kravet på skriftliga individuella utvecklingsplaner har avskaffats i de årskurser som betyg sätts och för elever i årskurs 1–5 i grundskolan ska skriftliga individuella utvecklingsplaner upprättas en gång per läsår, i stället för varje termin.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2013:163) med kommentarer om utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen framgår att den information som tidigare har lämnats i den skriftliga individuella utvecklingsplanen nu ska lämnas muntligt vid de utvecklingssamtal där skriftlig information inte ges. Vidare framgår att en förutsättning för utvecklingssamtalet är att varje lärare som har eleven i undervisning lämnar information om elevens kunskapsutveckling och om hur eleven kan utvecklas vidare till den lärare som ansvarar för att genomföra utvecklingssamtalet. Utvecklingssamtalet omfattar konkret och relevant information även i ämnen som läraren själv inte ansvarar för vilket innebär samarbete mellan lärare inför utvecklingssamtalen.

Tillsynen visar att Lagmansskolan Beta genomför utvecklingssamtal varje termin och att skolenheten infört en ny modell för utvecklingssamtal från höstterminen 2013. Förändringen innebär bland annat att lärarna för eleverna i årskurserna 4–5 i den skriftliga individuella utvecklingsplanen ger omdömen i samband med vårterminens utvecklingssamtal. En annan förändring är att eleverna i årskurserna 6–9 tar ett större ansvar för utvecklingssamtalen, dels i förberedelsearbetet, dels vid genomförandet.

Inför utvecklingssamtalet fick varje elev i årskurserna 6–9 utifrån lärarnas beskrivningar av vad man arbetat med i varje ämne utvärdera sin egen kunskapsutveckling och själv beskriva vad som behövs för att kunskapsutvecklingen ska förbättras. Eleverna fick i varje ämne, inför utvecklingssamtalen under lärares ledning på lektionstid reflektera över sin insats och beskriva vad de lyckats med och vad de ville förbättra. Eleverna dokumenterade sina tankar för varje ämne och undervisande lärare tog del av och signerade dokumentationen antingen under lektionen eller i efterhand. I de fall undervisande lärare tyckte att något behövde läggas till så fyllde läraren på elevernas beskriv-

ningar. Vid intervjuer framkommer dock att i de allra flesta fall signerade läraren bara elevens dokumentation.

Av intervjuer framgår att det vid tiden för tillsynsbesöket finns många elever i årskurserna 6–9 som trots att de fått terminsbetyg och haft utvecklingssamtal inte vet hur lärarna bedömer deras kunskapsutveckling i varje ämne i förhållande till läroplanens kunskapskrav. Eleverna uppger att de varken vet hur de ligger till eller vilka insatser som lärarna tycker behövs för att de ska utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleverna uppfattar inte att de fått någon sådan information i samtliga ämnen i samband med utvecklingssamtalet och heller inte under lektionerna. Det framgår även vid intervjun med personalen att lärarnas information i samband med utvecklingssamtalet var mycket begränsad. Lärarna beskriver att deras roll under utvecklingssamtalet var att utifrån elevens dokumentation stödja eleven under samtalets gång och se till att fokus hamnar på det mest väsentliga och på det som behövde utvecklas. Enligt Skolinspektionen kan inte lärarnas informationsansvar överlätas på eleverna och en lärarsignatur på vad eleverna formulerat kan inte ersätta lärarens utvärdering av elevens kunskapsutveckling.

Det varierar också bland lärarna i vilken mån de som en del av undervisningen, kontinuerligt ger varje elev återkoppling på dennes kunskapsutveckling till exempel då provresultat meddelas eller om de samtalar med varje elev i samband med att terminsbetyg sätts. Detta medför att eleverna inte alltid vet vilka kunskaper de hitintills har utvecklat, vad nästa steg för fortsatt kunskapsutveckling är, med syfte att de ska nå så långt som möjligt utifrån kunskapskraven.

Rektorn för skolenhet Beta har i början av läsåret 2013/2014 bestämt att skolenheten inte ska ge omdömen om elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i under höstterminen 2013. Detta beslut gällde även klasser som hade terminens utvecklingssamtal innan skollagens förändring trädde i kraft.

Skolinspektionen har tagit del av skriftliga individuella utvecklingsplaner med omdömen utarbetade för elever i årskurs 5 vårterminen 2013. Av dessa framgår att skolenheten hade ett system för att beskriva elevernas kunskapsutveckling men att detta inte användes fullt ut av alla lärare. Det framgår också att omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven inte ges i alla ämnen som eleven får undervisning i. Vissa lärare beskriver istället exempelvis vilka moment eller arbetsområden man arbetat med och hur eleven arbetat med uppgifterna. Det finns också exempel där lärare har gett exakt samma omdöme till flera elever. Det framgår av intervjuer att skolenheten vid tiden för tillsynsbesöket inte har ett gemensamt system för att dokumentera elevernas kunskapsutveckling.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolenheten inte informerar eleven och elevens vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling i enlighet med författningarnas krav. Verksamheten uppfyller därmed inte kraven och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 14 § skollagen

10 kap. 12, 13 och 22 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Erbjuda språkval i enlighet med författningarna.

Motivering

Enligt skollagen ska det finnas språkval. Enligt skolförordningen ska huvudmannen som språkval erbjuda minst två av språken, franska, spanska och tyska. Huvudmannen ska också sträva efter att därutöver erbjuda andra språk som språkval. En elev får istället för ett språk som erbjudits välja det språk som eleven ska erbjudas modersmålsundervisning i, svenska eller svenska som andraspråk under förutsättning att eleven i övrigt får undervisning i svenska eller svenska som andraspråk, engelska eller teckenspråk.

Lagmansskolans skolenhet Beta har en blankett för språkvalet som Skolinspektionen tagit del av. Av valblankett och intervjuer framgår att eleverna erbjuds engelska, franska, spanska, svenska och tyska som språkval, i enlighet med skolförordningen. Eleverna erbjuds dock inte, varken skriftligt eller muntligt, att som alternativ till språkvalet läsa svenska som andra språk, modersmål och teckenspråk.

Skolinspektionen bedömer att skolenheten brister i att erbjuda språkval. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

10 kap. 4 § skollagen

9 kap. 5–6 §§ skolförordningen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd Johan Nilsson och utredare Sofia Lindstrand.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Anette Bergstrand
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.